

ציורי סגרפיטו במרחב הציבורי בארץ ישראל

שי פרקש   מיקה טל

עדכון
אוקטובר
2019

סגרפיטו – חיפה

נוצרו בטווח השנים 1910-1925

קישוט אדריכלי בסגרפיטו בת-גלים חיפה

שד' בת גלים 16 פינת רח' העליה השנייה 56

ציורי סגרפיטו נדירים נמצאים
בשני בתים סמוכים שנבנו
בתקופת המנדט
בבת-גלים חיפה
שמות האומנים שביצעו אותם
אינם ידועים

בית סמסונב שד' בת גלים 10 אדריכל יוסף ברסקי 1923

תצלומים
נעה שק - שי פרקש

ציור קיר נשל יוסף קוסונוגי

עצמו, הצייר קוסונוגי, שהוא מידרי המוסד ונמנה על הורי התלמידים שבו. הצייר ביצע את העבודה הגדולה הזאת בהתנדבות, ומעשהו ראוי שימש דחיפה למוסדותינו הציבוריים והממשלתיים, המשקיעים מיליונים לירות בהקמת בתים חדשים, לדאוג גם לקישוט האמנותי של הבניינים, כיאות לארץ תרבותית.

"יש לשבור את השיעמום של בית ללא קישוט" – אומר הצייר קוסונוגי, והוא מבטא בזה לא רק את שאיפתם של האמנים אלא גם את דעתם של כל שותרי האמנות והתרבות. במיוחד מופת גית קריאתו זו אל ההסתדרות, אשר קורסונוגי נמנה על חבריה הנאמנים. ההסתדרות, לדבריו, צריכה להתחיל במצוה: בית הוועד הפועל, בנייני קופת חולים, מוסדות חינוך, חדריאוכל בקיבוצים – חייבים המתכננים לדאוג לא רק לחוסן ויעילות הבניין אלא גם לצד האסתטי, לקישוט האמנותי הפנימי והחיצוני, שהוא גורם מחנך ומהנה. ומהם יראו וילמדו מוסדות הממשלה ושאר חלקי הציבור.

על המשמר 12 ספט. 1952

כאן רוצים אנו להעלות על גס חידוש נאה במלאכת הבניין של מוסדות-איבור; קישוט אמנותי המתנוסס מעל לפתח הכניסה לבית החדש, ציור-קיר מובילט שרוחבו 9 מטרים וגובהו מטר וחצי, מעשה-ידיו של הצייר יוסף קוסונוגי.

הציור עשוי בטכניקה חדשה "פרסקו סקראפיטו" ומכוון לעמוד בפני הגשם, השמש ותמורות מזג האוויר. התמונה על רקע אחיד, כחול-אפור, צויירה בצבעי צהוב, "אוקר" ולבן, תוך חיתוך על פרטים והיא מתארת את ניהול-חיינו של הילד, מינקותו, ביקורו בגן הילדים ובבית-הספר, עד לתנועת הנוער ולצאתו עם בת-זוגו לדרך-החיים. מראה הציור על הבניין הוא מרהיב, בפרט באור החזק של השמש, המשווה ברק לצבעים ומבליט יפה את מלאכת-הגילוף. היוזם למעשה אמנותי זה, המוסיף נוסף של חן לבניין החדש, היה האמן

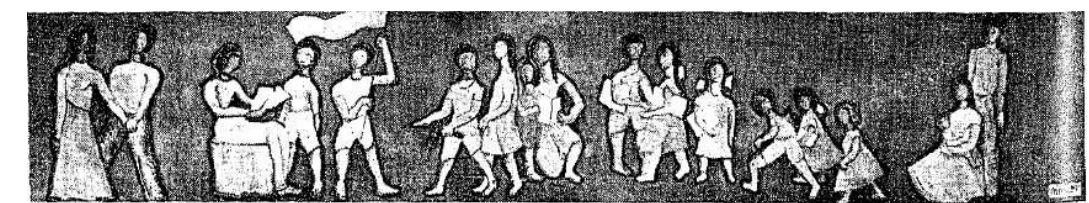
ציור קיר סגרפיטו
על קיר בניין בית חינוך בצפון – א.ד. גורדון
רח' לסל 7 ת-א
הציור בגודל 9X1.5 מטר, לא ידוע אם נמחק או נהרס

יוסף קוסונוגי
1908-1981

צלם פריץ כהן 1953 – לע"מ

יוסף קוסונוגי – גיל תולדות והנעורים.
עיתון דבר 19 ספט. 1952

בית הספר חנה יפה – ויצ"ו

רח' גיבורי ישראל 101 נחלת יצחק תל-אביב

אלכסנדר בוגן - סקיצה לציור קיר

הצייר אלכסנדר בוגן.

1916 – 2010

ציור קיר סגרפיטו
משנת 1960 ~
נעלם בעת הריסת
בית חנה יפה

כיצד מלמדים אמנות?

תערוכה בבית הספר חנה יפה בח"א

בצאתנו מאולם התערוכה ראינו תמונת
קיר גדולה (סגרפיטו) מאת אלכסנדר בוגן.
הכתארת את אמנות הציור. המחול והתיר
אטרון. זוהי תמונה חינוכית. במחול ובצחוק
אפור — יצירה נאותה בסקופ הנאות. (הל'
וואי והאדריכלים והקבלנים שלנו היו שמים
לב לכך. שכן בניינו החדשים גראים מ'
שעממים הרבה יותר כדי... ומהווים מדי).
התצפית ישועה מן הדור החדש של לימדי
אמנות? תקוותנו כי כן.

יוסף שריק

מעריב 3 יוני 1960

סגרפיטו - סקרפיטו

תחרות 1969

משרד השיכון

משרד השיכון, תנועה לשילוב אומנות בגייה בשיתוף עם אגודת הציירים והפסלים בישראל, מכריזים על

תחרות של עבודות אמנות לשילוב בבנייני ציבור

סוגי עבודות אמנות:

1. קרמיקה
2. פסיפס
3. סגרפיטו
4. מתכת
5. עץ
6. זכוכית
7. פיסול (מאבן או כל חומר אחר)

ועדת שופטים תבחר 15 הערות ותזכה את בעליהן בסכום של 3,000 ל"י כל אחד כביצוע הספייקט-משרד השיכון שומר לעצמו את הזכות לרכוש פתרון 15 עבודות אלו כל עבודה שהצאה לו פתאומה למטרתה, תמורת תשלום נוסף.

פרטים נוספים אפשר לקבל במשרד השיכון, הידוע לשילוב אומנות בגייה, האגף להיגיון פיו, חקירה, תל-אביב, רח' ד' משי 8 עד לתאריך 20 ביוני 1969, שעה 12.00, ותורת תשלום של 5 ל"י.

סמינר 1973

הנהלת הסמינר של כפר האמנים עין הוד

מודיעה על

המשך ההרשמה לסמינר לאמנות ומלאכת מחשבת

לתלמידים מתחילים, מתקדמים ומשתלמים.

משך הסמינר מ' 1.10.72 עד 30.6.73

למקצועות: ציור, רישום, פיסול, קרמיקה, פסיפס, פרסקו, סקרפיטו, אמאיל, ליטוגרפיה, דפוס משי.

מורים: האמנים —

ר. אוריון	מ. ינקו	א. נבון
ז. אלדובי	א. מלבין	ב. סובקיץ
נינה ברנר	י. שאלתיאל	י. סימון
מ. גרוס	מ. מוקדי	ד. פייגין
ג. דוידוביץ	י. פמבוש	פ. רוג'ה
		פ. קאופמן

חלימודים מתקיימים בסדנאות, אולמות ואמפיתיאטרון הכפר. תוכנית עבודה קבועה מראש. אך הנהלת הסמינר שומרת לעצמה את הזכות לשנויים שייראו לה לטובת הסמינר.

סדנאות פתוחות — תנאי פנימיה.

תנאי קבלה ופרטים במזכירות הכפר בשעות העבודה 9.00—17.00, כפר האמנים עין הוד אגודה שיתופית בע"מ, דאר נע חוף הכרמל, טלפון 04/942029.

לימודים 1975

בית הספר הגבוה לציור
השלוחה בקרית-שמונה

לתושבי הגליל העליון ועמק הירדן

החלה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ה — 1975

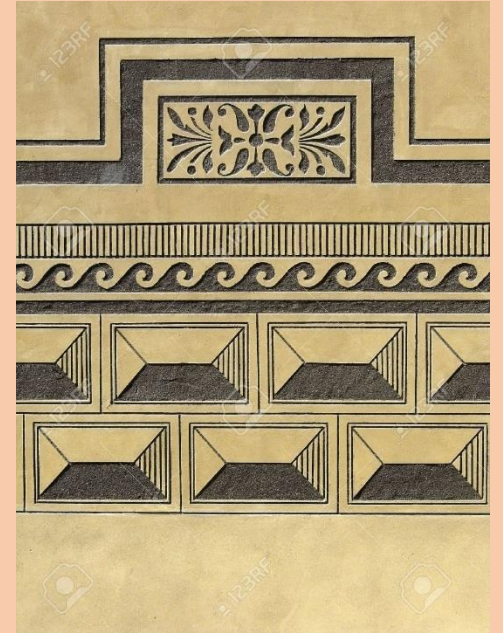
למגמות:

ציור חפשי	ציור מונומנטלי
טכניקות וטכנולוגיה של רישום וצבע	פרסקו
ניחות קומפוזיציוני	סגרפיטו
פילוסופיה של האמנות	פולכנסטר
מתקבלים מועמדים שלמדו בבתי-ספר לאמנות או עבדו באופן עצמאי בציור חפשי או מונומנטלי.	
קבלת פרטים ותכנית מתודית:	
במזכירות ביה"ס הגבוה לציור בבנין "דנציגר" בקרית-שמונה, בימי ב' בין השעות 13.00 — 8.00.	
● ליד ביה"ס קיימת קרן מילגות	
● לחיילים משוחררים לימודי חינוך עפ"י החוק.	

סגרפיטו

באיטלקית: Sgraffito
הגייה מדויקת: זְגֶרְפִּיטוֹ
היא טכניקה של ציור בשכבות
טיח צבעוני על גבי קירות.
הפירוש המילולי של המילה
הוא "מגורד בעומק".

השימוש המעשי בציור סגרפיטו על
קירות חיצוניים בתים החל באירופה
לפני כשמונה מאות שנים.
תחילה שימש הסגרפיטו את האמנים
והבנאים בחיקויי של לבנים ואלמנטים
אדריכליים בקירות של בתים.
סגרפיטו נפוץ בעיקר באיטליה, גרמניה
אוסטריה, צ'כיה, שווייץ ובדרום אמריקה.

בציור סגרפיטו
יש שלושה מרקמים:
קווי – אזורי – מגורד

טכניקת העבודה
האמן מושח על הקיר שכבות טיח
צבעוני כמספר הגוונים הדרושים לו
בציור, שכבה על-גבי שכבה. לאחר
מכן הוא מצייר בנקודות על השכבה
האחרונה את קווי מתאר הציור.
בהמשך הוא חורט ומגרד בעומק
השכבות באמצעות כלי חד מפלדה,
עד שהוא מגיע אל שכבת הטיח
בגוון המבוקש.
הטיח חייב להיות רך בזמן הגרוד
ולהתקשות לאחר-מכן, כדי להיות
ציור בר-קיימא.

סגרפיטו באירופה

פירנצה איטליה - כיכר פרי פפי מהמאה ה-15

זרנץ שוויץ - עיטור אדריכלי

כלי עבודה המשמשים לציורי סגרפיטו
אוסף מיכל אפרת

חבל טירול אוסטריה - טירת אמברס

בסגרפיטו יש משחק ניגודיות בין גוונים בהירים לכהים ובעומקים שונים בציור. טכניקת הסגרפיטו תומכת ומשתלבת בארכיטקטורה כשהיא עושה שימוש במוטיבים אדריכליים בקירות המבנה.

פראג - ארמון שוורצנברג

סגרפיטו פיגורטיבי בגרמניה ואוסטריה

סגרפיטו של האמן ג'ון בטנר (1890-1960)

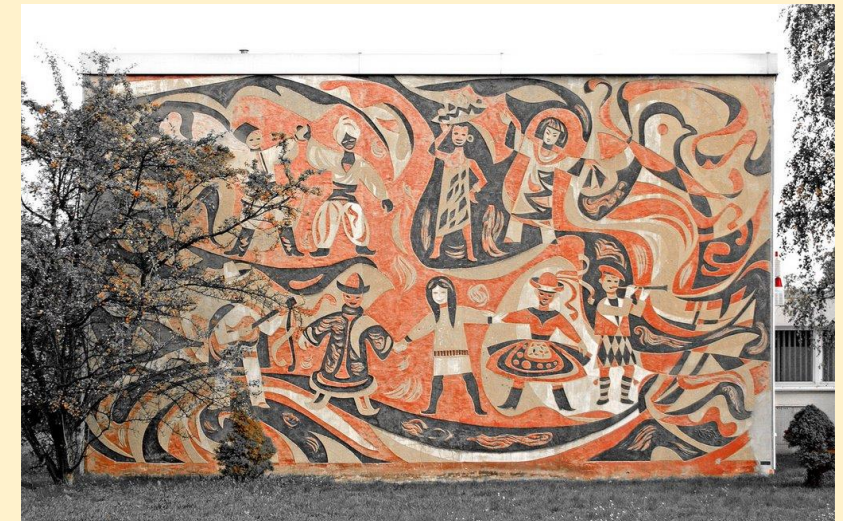
סגרפיטו על קיר בית ספר, Styria אוסטריה

Putzrelief mit Gedenkschrift am Haus Steyr, Färbergasse Nr. 12

Foto: Heinz Kern 8.11.2013

סגרפיטו וכתובת על קיר בית, Styria אוסטריה

סגרפיטו "ילדים של העולם" קלאוס הנזל גרמניה

סגרפיטו פֿיגורטיבי

בולגריה

שווייץ – וולטר אגלין

ציור העמלים מפעל עשת איילון – קיבוץ אילון

הצייר מאיר שטיינגולד

פרויקט שימור ע"י סטודיו תכלת – אוקטובר 2012

אחרי

לפני

ציור העמלים מפעל עשת איילון – קיבוץ אילון

תיעוד בעיות: סדקים, התנתקות טיח, לכלוך, חזזיות

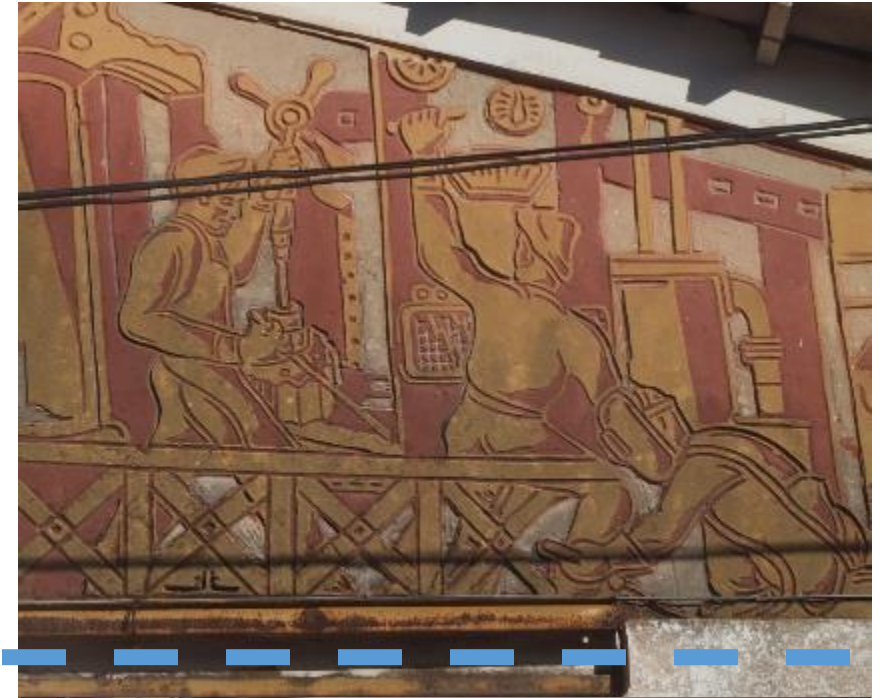

ציור העמלים מפעל עשת איילון – קיבוץ אילון

צייר מאיר שטיינגולד
1952

לפני

אחרי

ציור העמלים מפעל עשת איילון – קיבוץ אילון

לפני

אחרי

ציור העמלים מפעל עשת איילון – קיבוץ אילון

הדמיה

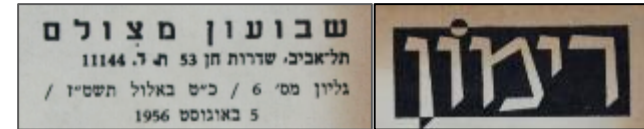

חיפני המציא עיטה לקישוט בתים

צבעי החול

אמנות
צבעי החול

קטע מחזית ביתו של הלפרין:
כחול אשר על שפת הנגב.

לא רשם אותו. הוא מוכן רק להסביר, כי את אבן החול הנובית הוא טחן לאבקה, אותה הוא מערבב עם חומרים אחרים שהרכבם הוא עדיין "הסוד שלו", מרססם על הקיר, ממש כמו שעושים רסס-מלט על קיר של בית. הציורים נעשים לפי תרשימים אמנוניים, שהכינה עבורו הציירת אילנה עופר (כיום תושבת אילת). נותנים לחומר ימים מספר להתייבש — והקיר המצוייר ניצב, בכל הדרו, חזק ובטוח.

נא לבקר ודראות: למרדכי הלפרין יש חלום: שהרכה בתים חדשים בחיפה, בצלע הכרמל ועל מורדותיו, יעטרו בצירי רי קיר אלה, זה יתן לעיר אופי מיוחד משלה, זוהי אמנות שתהיה כולה מקורית "שלנו" — מחומר המוסק מהרי-הנגב, ומה יכול להיות יפה יותר?

החומר הגלמי הוא זול ומצוי בשפע ברחבי הנגב, הקושי העיקרי כיום הוא הובלתו. ברם הלפרין טוען, כי אם יהפוך חומר זה למצרך ששימושו רחב יותר, הרי עצם הובלתו בכמויות גדולות תזויל לאין ערוך את מחירו.

עכשיו מתכונן הלפרין להגיש את המצאתו לרישום-פטנט. אחרי כן יהיה נכון לגלות את סודו לכל מי שירצה לעטר את קירות ביתו, בינתיים הוא מזמין את כל המעוניינים לבקר אצלו, לחזות בציורים ולהתפעל.

הלפרין גילה את סגולותיה הפלסטיות של אבן החול הנובית עוד לפני כשלוש שנים. כבר אז הביא עמו הביתה כמות קטנה של אבנים, שמהן הכין, לאחר נסיונות רבים, את צבעיו. נסיונות רבים ערך גם עד שגילה את התערובת המתאימה, שבעזרתה יוכל ל"הדביק" את החול הצבעוני לקיר. הוא הזמין שני אמנים, את אברשקה ישכיל ודולי ורנר (עובד המכס בחיפה), שעיתרו בחומר זה מספר עמודי ביטון, אשר הקיפו את רצפת הרי קודים היצוקה בחצרו, כשהוזמנו צעירי הקריה למסיבה הראשונה בחצרו, לא חסכו דברי שבח והתפעלות ליופים של עמודים אלה.

עתה, לאחר שלוש שנים, הוא מסכם את הנסיון: "אבן החול הנובית לא הכי זיבה, על ציורי העמודים עברו שלשה חורפים גשומים ושלש עונות קיץ שטור פות שמש לוהטת והציורים לא נפגעו אף כמלוא הנימה. לא הוזיקו להם כלל לא הרוחות הסוערות, לא המטרות העזים ולא קרני השמש. הציורים שמרו על הברק הראשוני שלהם, ללא כל פגם".

מהו הפטנט?
מרדכי הלפרין מסרב לגלות. הוא עוד

◆ העוברים והשבים ברחוב ח' בקריית חיים, מול "בית העם", השתהו אחוה"סק" רנות וענין לפני קיר חזית ביתו של מרדכי הלפרין, חוצב ותיק ואיש העבודה בפרצת דרכים בהר הנגב, מוטיקי התור שבים בקריה ואחד הדמויות המוכרות בה, על "שגעונותיו" של מרדכי הלפרין מדברים הכול בקריה. זכורות להם המסיבות המשונות שערך בחצרו לבני הנוער של הקריה, כגון מסיבת אימוץ של יחידה מחיל חים, ותכניתו לערוך כינוס אהבו של בני העליה השלישית באזור. מוכרת חצרו המרוצפת, המוקפת כולה עמודים מצויירים, קישוטים צבעוניים ופנסים ססי גוניים.

ברם, הפעם היה זה דווקא קיר הבית שעורר את סקרנות העוברים ושבים. ציור רים פלסטיים, מודרניים באופיים, שדמוי יות דגים בלטו בהם במיוחד, בשלל צבעיהם, כיסו את הקיר כולו במקום רסס המלט מקודם. הבית כולו הוזכר נחת קיר מאולם קולנוע "פאר" בחיפה.

שיטת העבודה היתה דומה. הציור הורכב ממריחת שכבות צבעוניות שונות, תוך עיצוב הדמויות ע"י תבליטים. ברם, למסתכל יותר מקרוב נראה מיד, כי התוך מר הוא שונה, חזק יותר, עבה יותר, וכי הצבעים אינם סינטיטיים — אלא ממש החול עצמו.

5 אוגוסט 1956

בית הלפרין – קריית חיים

מרדכי הלפרין ז"ל
1902-1980

מרדכי נולד בקרים למשפחה של מוסיקאים, עלה לבד לארץ בגיל 17. עבד בחציבה ובסלילת כביש צמח-טבריה בגדוד העבודה. השתתף בבניית תחנת החשמל של רוטנברג בנהריים. עבד בחברת החשמל, ממייסדי קריית-חיים. ארגן אירועי מוסיקה, קונצרטים והרצאות בביתו. התפרסם ביכולתו לזהות תכונות אופי וכישרונות באמצעות קריאת כף-יד (כירולוגיה).

כשלושים ציירים ואמנים ציירו על קירות
בית הלפרין בין השנים 1952-1972

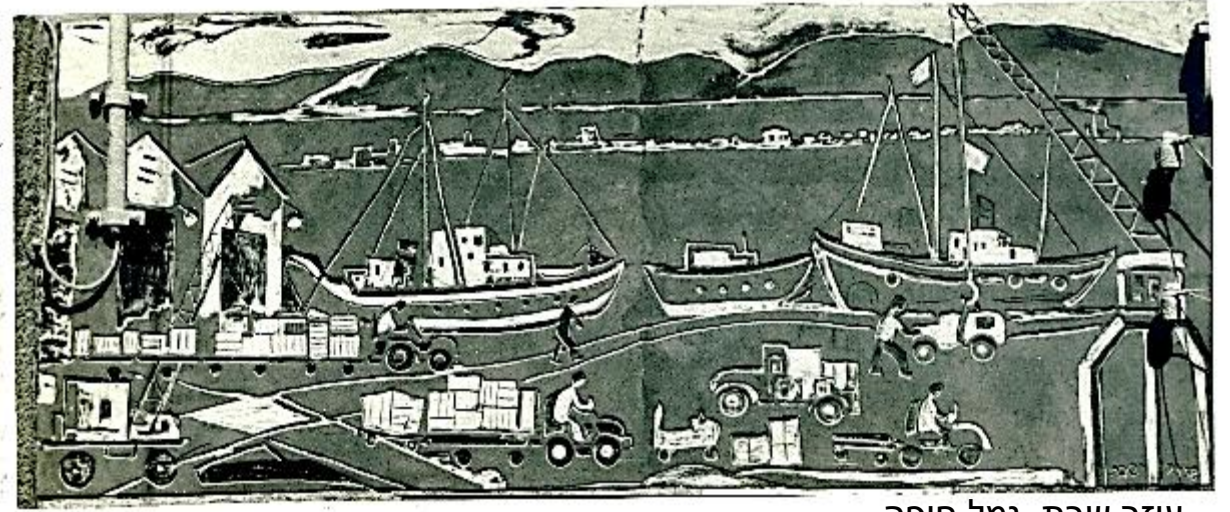
מרדכי הלפרין נחשף לאמנות הסגרפיטו בעת שירותו בבריגדה היהודית באיטליה במלחמת העולם השנייה (1942-1946). כשחזר לארץ עבד עם גיאולוג בחיפוש מחצבים בנגב. במכתש הגדול מצא חול צבעוני, בגווני אדום, צהוב, שחור ולבן. בביתו פיתח ויצר טיח צבעוני עשוי מתערובת של חול צבעוני וסיד בור עמיד בשמש ובגשם. טיח זה הוא הבסיס לציורי הסגרפיטו המקשטים את ביתו. עשרות אומנים שהזמין לביתו למדו התנסו בציורי סגרפיטו בהדרכתו.

בית הלפרין – קריית חיים

עמודים בחצר הבית

עוזר שבת, נמל חיפה

אילנה עופר, קיר אחורי

אברהם סלע 1960

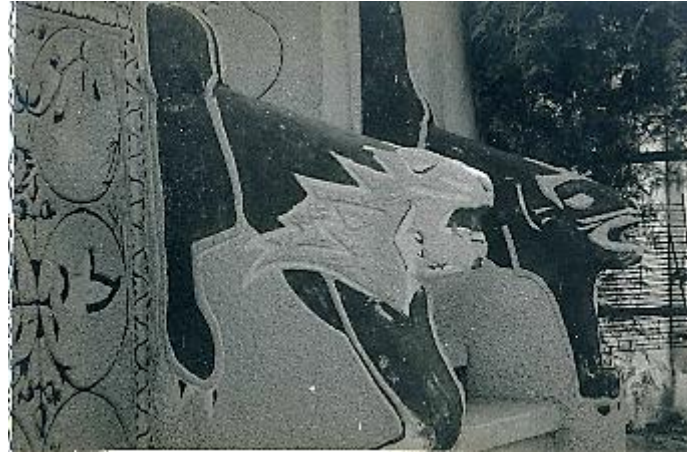
גדר ופתח כניסה לבית הלפרין ברח' ח' קריית חיים

בית הלפרין – קריית חיים

בוריס קסטל, למעלה עיר עולה בלהבות ושמש

בוריס קסטל, אריות

עמוס ישכיל, הכינרת וטבריה 1959

אריק קורן

אהובה שרמן

עוזר שבת, נמל עכו

בית הלפרין – קריית חיים

כל התצלומים מבית הלפרין מאוסף הבן איתן הלפרין

בית הלפרין – קריית חיים

עדה שטהל 1959

ציירים לא ידועים

בית הלפרין – קריית חיים

דפנה

בתיה ויהושע גרוסברד

אילן כבירי

רפאל מוהר, משה והר סיני

חיים נהור, בלגן

לא ידוע

בית הלפרין – קריית חיים

פני זרה אלפנדרי, דמויות

אילנה עופר, שלום

דוד שטנסקי 1958

הגדר, צייר לא ידוע, דמויות

שער כניסה לחצר

הגדר מצדה הפנימי

בית הלפרין – קריית חיים

ציירת אלמונית - ז'וסלין דברו Debaro
רקדניות 1958

חיפני המציא שיטה לקישוט בתים

צבעי החול

אמנות
צבעי החול

קטע מחזית ביתו של הדפריין :
כחול אשר על שפת הנגב.

1956

1980~

משינויי הזמן: נבנתה מרפסת (הציור קוצץ) – תריס עץ הוחלף בפלסטיק

רשימת אמנים שציירו בטכניקת סגרפיטו בארץ

	שם	ציורי סגרפיטו	ארץ לידה	בארץ משנת	גר בארץ	לימודים	שנים
1	מרדכי גומפל	חיפה: דגון, חברת חשמל, מלון שולמית, פז. טבעון: הכלניות 7 , יוקנעם סולתם	גרמניה	1938	כפר מנחם	מורים: הרמן ליסמן בגרמניה, חיים אתר, יצחק דנציגר בישראל, פרופסור אורסלי מאיטליה	1912-2009
2	אריק קורן	קריית חיים: בית הלפרין. אשדות יעקב: בית קרפ, קיבוץ מעגן: בית הצנחן,	בלארוס	1936	אשדות יעקב	מורים: יחזקאל שטרייכמן, מרסל ינקו, פרלי פלציג. איטליה- עמנואל לוצאטי, ברונז קטי	1931
2	אהרון גלעדי	חולון: יוסף ואחיו בית ספר עמל, חזית ביתו. תל-אביב: חזית בית ברח' פרישמן	הומל רוסיה	1932	אפיקים, חולון	לניגרד אקדמיה לציור 1923-1926.	1907-1993
3	דן לבני	באר שבע: פנים קולנוע גילת. דימונה קולנוע. קריית חיים: בית הלפרין, חיפה: חזית רח' חנה 7. קיר ב"ס עירוני ה'. תל-אביב: חזית שד' חן 24	ישראל	1936	מעוז-חיים, חיפה	ירושלים בצלאל- למד אמנות והכשרת מורים סיים ב-1962	1936
4	פרלי פלציג	חיפה: קולנוע פאר	פולין	1939	בית אלפא	מורה פרידריך אדלר גרמניה	2009 - 1917
5	עמנואל סלע	קריית חיים: בית הלפרין,	פולין, אורוגואוי	1955	חיפה	מונטיודאו- אקדמיה לאמנות יפה 42-47. פריז- אקדמיה לאמנות 53-55	1908-1981
6	מרדכי הלפרין	קריית חיים: בית הלפרין	רוסיה	1920	קריית חיים	איטליה	1902-1980
7	שמואל כץ	קיבוץ געתון: מקלחות, קיר נשקיה, בית הילדים	אוסטריה , וינה	1947	קיבוץ געתון	פריז בבית הספר הגבוה לאמנות, ה"בזאר" 1953	1926-2010
8	יוסף קוסונוגי	תל-אביב: "בית חינוך בצפון" רח לסל 5.	הונגריה, בודפשט	1926	תל-אביב	אקדמיה לציור ברלין. השתלמויות צרפת, הולנד, איטליה וספרד	1908-1981
9	אלכסנדר בוגן	תל-אביב: ב"ס ויצ"ו בית חנה	אסטוניה	1951	תל-אביב	הפקולטה לאמנות, אוניברסיטת וילנה, ליטא. בית הספר לאמנויות יפות, הבוזאר, פאריז, צרפת	2010-1916
10	מאיר שטיינגולד	קבוץ אילון: קיר מפעל עשת אילון. טבעון: חזית ביתו ברח' קק"ל 65	פולין	1948	איילון, טבעון	במחנות הפליטים בקפריסין אצל הפסל זאב בן-צבי. לאחר שעלה לארץ המשיך בלימודי האמנות במסגרת המחזור הראשון של סמינר "אורנים" בטבעון, שם למד אצל מרסל ינקו וצבי מאירוביץ.	1922-1985
11	אברהם ישכיל	חיפה נווה שאנן: רח' פינסקר 24 בית האמן	פולין	1934	חיפה	למד בחדר ובישיבה. יצא לגרמניה ולמד באקדמיה בדרזדן ובלייפציג	1894-1987
12	עמוס ישכיל	קריית חיים: בית הלפרין, חיפה: ציור חמי טבריה, מנחמיה חזית בית התרבות, טבריה לובי מלון גני חמת	ישראל	1935	חיפה, טבריה	אצל אבא שלו הצייר אברהם ישכיל ולימוד עצמי	1935
13	אברהם עמרי	קריית חיים: בית הלפרין, שער העמקים, בית ספר שדה אילת, בנק לאומי בית שאן, קיבוץ ניר יצחק	יוגוסלביה	1938	שער העמקים	למד ציור אצל: מרדכי ארדון, יוחנן סימון ומרסל ינקו	1914-2009
14	חיים נהור	קריית חיים: בית הלפרין, חיפה קיר תחנה בכרמלית	?	1934	ירושלים, חיפה	לימוד עצמי	1914-1996
15	אברהם נסטי	קריית חיים: בית הלפרין	רוסיה	1934	קריית חיים	בית ספר עירוני לאמנות בלבוב, בית ספר לאדריכלות בטכניון הגרמני בצ'כסלובקיה	1908-1988
16	יהושוע גרוסברד	קריית חיים: בית הלפרין	פולין	1939	חיפה		1900-1992
17	בניה גרוסברד	קריית חיים: בית הלפרין	פולין	1938	חיפה, עין הוד	ביה"ס לאמנות בוורשה, פולניה, יצאה להשתלמות לפאריס ב-1954	1910-1995
18	משה פנחסי	קריית חיים: בית הלפרין, ביתו הפרטי, חיפה, בית רטיג, טבריה בכניסה לגלריה	לוב	1948	קריית חיים	אולפן לציור ופיסול ליד מועצת פועלי חיפה בהדרכתם של הציירים אברהם ישכיל וצבי מאירוביץ	1929
19	עוזר שבת	קריית חיים: בית הלפרין	פולין	1920	חיפה	1923 "גרנד שומייר", פאריס	1901-1978
20	אילן כבירי	קריית חיים: בית הלפרין	?	?	קריית חיים		
21	אילנה עופר	קריית חיים: בית הלפרין	ישראל	?	אילת	בצלאל אמנו, בית הספר לאמנות ברומא, קרמיקה בפירנצה	1931-2012
22	עדה שטהל	קריית חיים: בית הלפרין	צרפת, פריז	1945	כפר מסריק	למדה באורנים בחסות מרסל ינקו (60-62). במקומו אבני בהדרכת יחזקאל שטרייכמן ויחיאל קריזה (64-65)	1933-2005
23	דוד שטנסקי	קריית חיים: בית הלפרין	פולין	1943	נתניה	למד ציור אצל יחזקאל שטרייכמן נספה בתאונת דרכים בשנת 1970	1930-1970
24	אהובה שרמן	קריית חיים: בית הלפרין	?	?	חיפה	לימוד אמנות ואפנה בית ספר ויצ"ו חיפה, לימוד אמנות בחוגים אצל פרופץ הניך ומשה גת	
25	זוסלין דברו	קריית חיים: בית הלפרין, בית ההסתדרות	???	?			
26	מיכל אפרת	בקיבוצים: גבעת חיים מאוחד, שריד, שדות-ים, בית אורן	צ'כיה	1948	גבעת חיים מאוחד	למדה סגרפיטו אצל אריק קורן	1926-2017
27	רפאל מוהר	קריית חיים: בית הלפרין	פולין	1929	חיפה	דיסלדורף 1925 משם עבר לאנטוורפן ולמד שלוש שנים בשיעורי ערב באקדמיה הממלכתית לאמנות.	1906-1962
28	אריה קוטלר	קיבוץ ברוך חיל, קיבוץ אור הנר	ארגנטינה	?	ברוך חיל	למד ציור במכללה לאמנות בת-ים	
29	בוריס קסטל	קריית חיים: בית הלפרין,	?	?	?		
30	שרגא וייל	אשקלון, מענית, העוגן, מדרשת רופין	רומניה	1947	העוגן	האקדמיה לאמנויות היפות בפריס	1923-2008
31	בני שבת	קיבוץ ז'זקים	צ'כוסלובקיה	?	ז'זקים	?	1919-2009
32	רודה ריילינגר	קיבוץ הזורע, קיבוץ משמר העמק	גרמניה	1939	הזורע	גרמניה, צרפת	1919-2003
33	דניאל לוי	קיבוץ הזורע	מרוקו	1950	הזורע		1941
34	אריה רוטמן	עין המפרץ	וינה אוסטריה	1939	עין המפרץ	פריז	1921-2006

מגוון ציורי סגרפיטו והציירים

פרלי פלציג

אהרון גלעדי

מרדכי גומפל

אריק קורן

דן לבני

אברהם עמרי

עדה שטהל

מאיר שטיינגולד

עמוס ישכיל

אלכסנדר בוגן

אילנה עופר

עמנואל סלע

פיני ורה אלפנדרי

דוד שטנסקי

אילן כבירי

רפאל מוהר

חיים נהור

מיכל אפרת

בתיה ויהושע גרוסבד

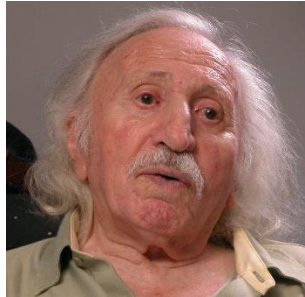

שמואל כץ

פרלי פלציג 1953

קולנוע פאר חיפה

1917-2009

תצלומים
שרון רז

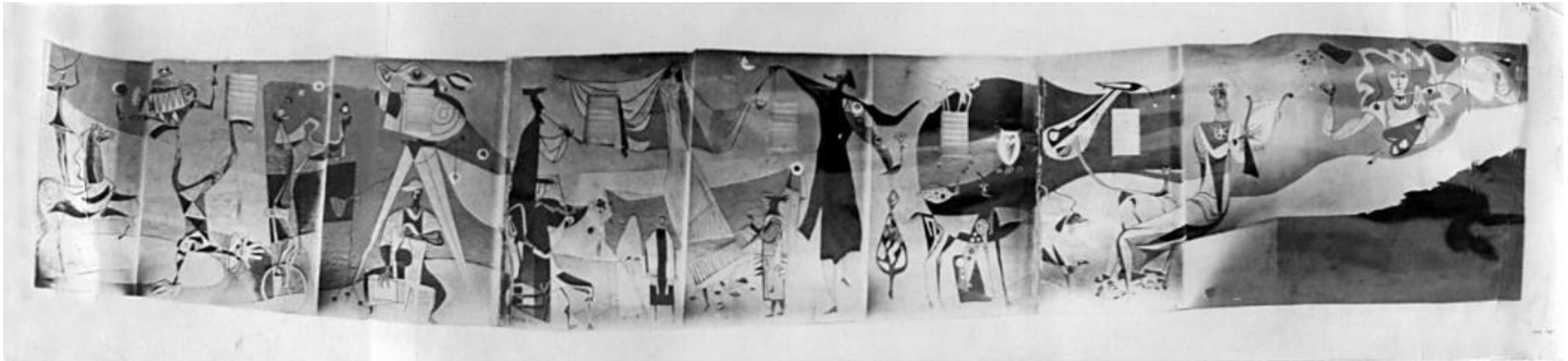

פרלי פלציג 1953

קולנוע פאר חיפה

תצלומים
אריק פלציג

שמואל כץ 1953

קיבוץ געתון

קיר המקלחת הציבורית בקיבוץ

קיר הנשקייה

מבראשית
עד הלום",
ציור קיר
(סגריפיטו)
על בניין
הנשקייה

תצלומים
אתר קיבוץ
געתון

קיר בית הילדים

רודא (רולף) ריילינגר

קיבוץ הזורע

ציור משותף של רודא עם דניאל לוי

אולם ספורט השומריה קיבוץ משמר העמק

בית מילק קיבוץ משמר העמק

דניאל לוי

קיבוץ הזורע

תצלום אתר קיבוץ הזורע

אריה רוטמן

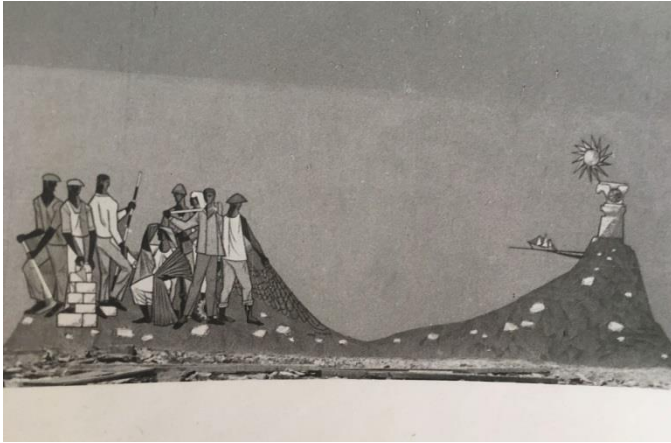
קיבוץ עין המפרץ

שבטי ישראל

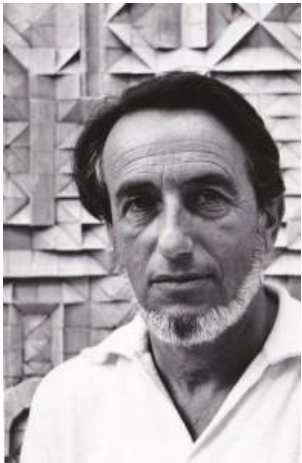
שרגא ווייל

בית ההסתדרות אשקלון 1956

תצלום עופר עידן

בית חביבה רייק קיבוץ מענית 1957

שרגא וייל

בית המשאבות מדרשת רופין 1955

הסטודיו של שרגא וייל בקיבוץ העוגן

אריק קורן

בית הצנחן – קיבוץ מעגן צלם אבישי טייכר

בית קרפ – קיבוץ אשדות יעקב

בית קרפ – קיבוץ אשדות יעקב

בית אוהלו 1959

בית אוהלו 1959

בית קרפ - תצלומים מיכאל יעקובסון

אריק קורן

ציור שלושת הרגלים / עונות השנה – מועדון תרבות קיבוץ אשדות יעקב 1957

הדייגים סגרפיטו ופסיספס

סקיצה

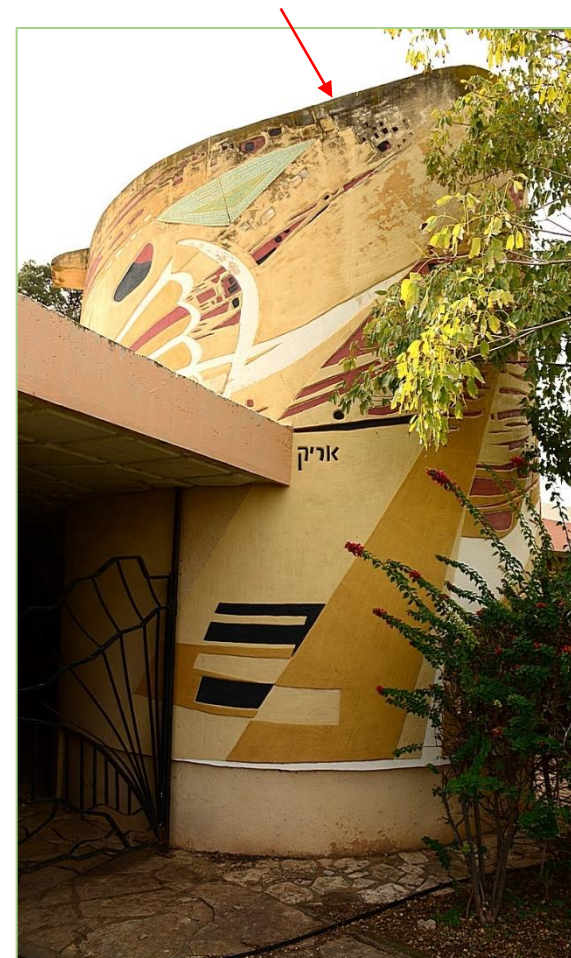
ציור

בית הצנחן קיבוץ מעגן
אריק קורן 1959

טחב וחזזיות

מיכל אפרת

מועדון קיבוץ גבעת חיים מאוחד 1960

חדר אוכל קיבוץ שריד 1960

קיבוץ גבעת חיים מאוחד

2017

מיכל אפרת

עולם הים
בית חנה סנש
קיבוץ שדות ים

סוף הדרך 2019

מיכל אפרת

בית היכל הכרמל
נשרף ונהרס בשריפה בכרמל 2010

מועדון קיבוץ בית אורן - היכל הכרמל

איזה הרשקוביץ
מלון שבא אילת
מלון שלמה המלך אילת
מלון רמת אביב

דן לבני

בי"ס עירוני ה' חיפה

חזית רח' חנה 7 חיפה 1969

קיר לובי קולנוע גילת באר שבע - נהרס

חזית שד' חן 24 תל-אביב

התצלומים מאוסף אורה ודן לבני

ציור בכניסה לבית בשד' חן 24 תל-אביב

אורה ודן לבני שד' חן 24 תל-אביב 1970

מרדכי גומפל

צלם אריק זסלבסקי

ציור חריש, צבירה, אסיף ממגורות דגון - חיפה

יוקנעם בית הנהלת סולתם - יקב מורד

ציור קיר מוסתר ע"י בקבוקי יין ומזגן
תצלומים מיכאל יעקובסון

צלם תומר נויברג

מלון שולמית - חיפה, (הועבר למשכן לאמנות, עין חרוד)

מנגנים -בית דירות ופנסיון - הכלניות 7 טבעון

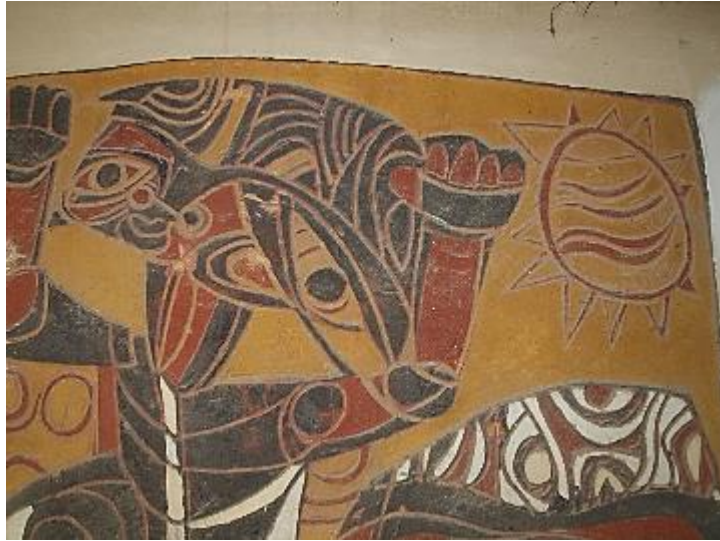

חדר אוכל חברת החשמל- חוף שמן חיפה

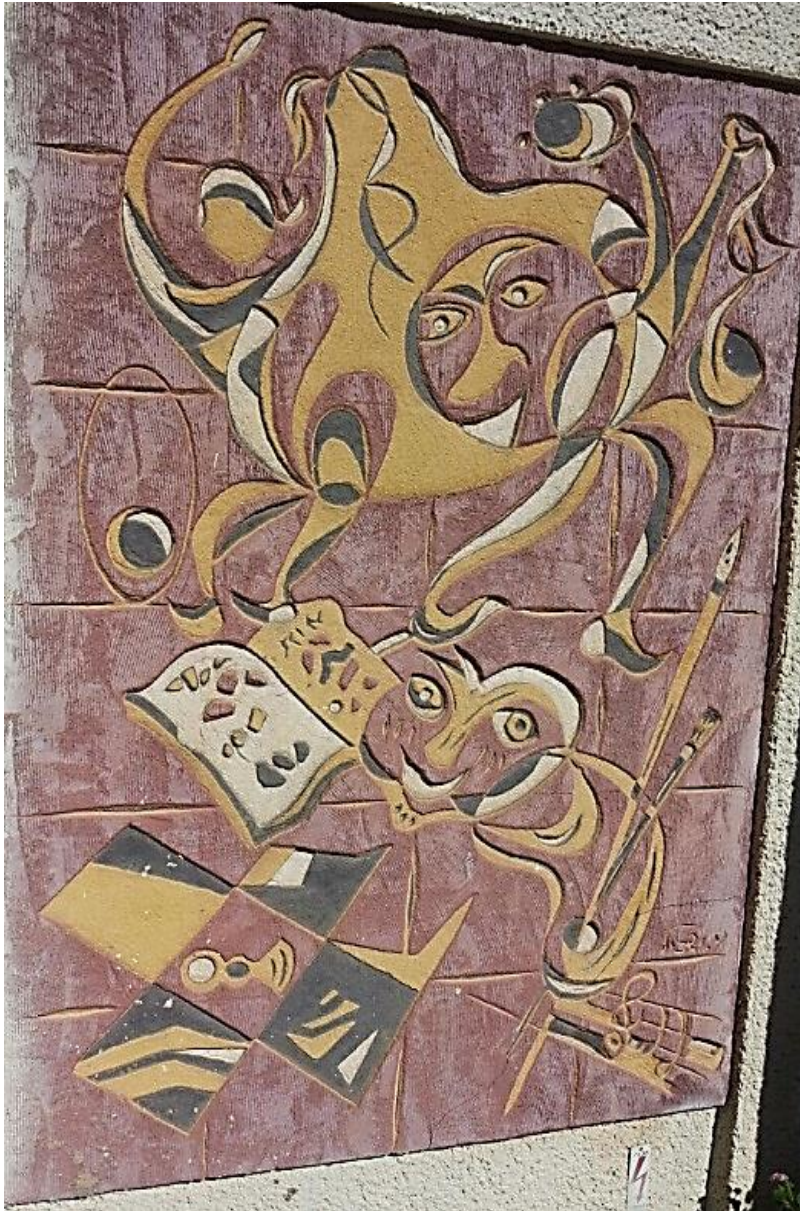
מאיר שטיינגולד

בית הצייר טבעון

עמוס ישכיל

ציור פולקלוריסטי בית-התרבות במושבה מנחמיה 1985
תצלום ע"י יובל ליפשיץ

אולם הספורט מנחמיה 1985

מלון אסטוריה טבריה 2016

ציור חמי טבריה בכביש העולה לחליסה – חיפה 1959

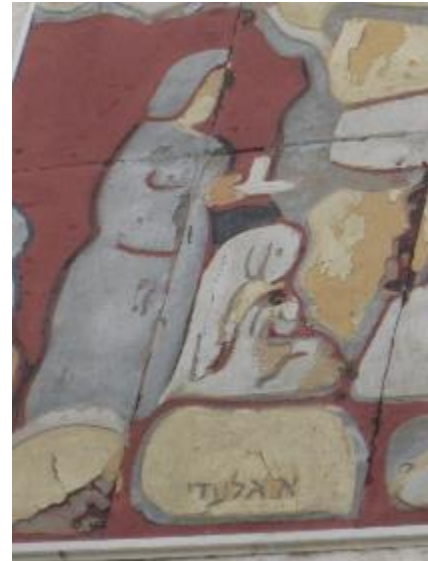

אהרון גלעדי

יוסף ואחיו, חזית בית ספר עמל חולון

לפני השיקום ב-1991

אחרי השיקום ב-1991

תצלומים אריה בלינדר

משפחה, חזית גלריה ברח' פרישמן 19 תל-אביב

תצלומים מיקה טל

אברהם עמרי

סגרפיטו בקיבוץ שער העמקים

ביצוע סגרפיטו על קיר בניין מס' 104 בקיבוץ שער העמקים.
האמן אברהם עמרי עומד במרכז בתמונה השמאלית.
מקור הצילום: ארכיון שער העמקים.
צילום: אורי גבעון
שנה: 1969

"אבן הראשה" אדריכלות ושימור
אורי עדי חמוביץ אדריכל אורי ענת אסתרליס

תיעוד

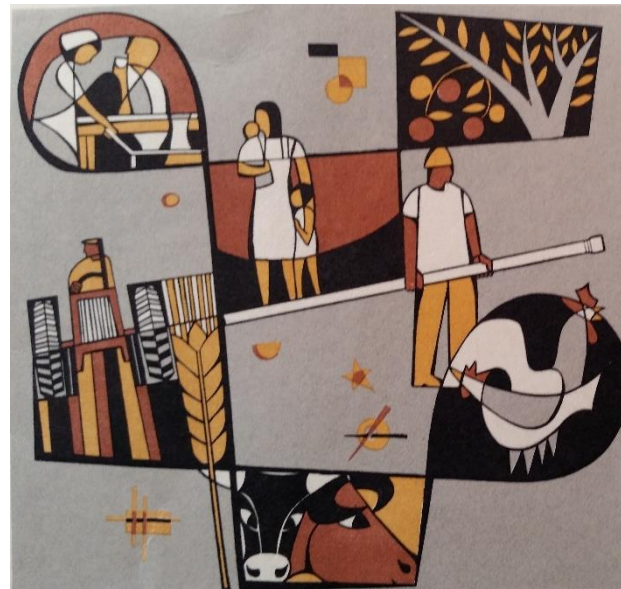
ביצוע סגרפיטו על קיר בניין מס' 540 בקיבוץ שער העמקים. האמן אברהם עמרי עומד בצד ימין למטה.
מקור הצילום: ארכיון שער העמקים.
צילום: שמשון דגן
שנה: 1977.

תצלומים אריה בלינדר

סבתא ורמה בשער העמקים - 1958
אוסף ד"ר יעקב דפני

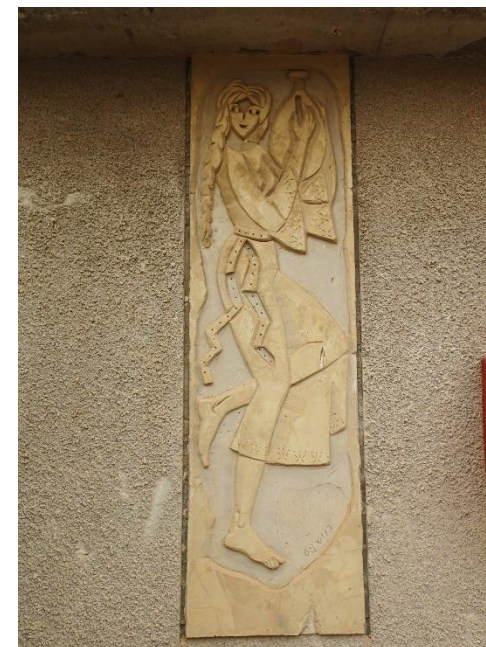
חדר האוכל קיבוץ ניר יצחק, אוסף מרין טויב

בני שבת

קיבוץ זיקים

משה פנחסי

ציור רקדניות בבית הצייר בקרית חיים, צויר ב-1960

ציור דומה צייר פנחסי
בבית אדריכל ישראל רטיג בחיפה

הצייר משה פנחסי ב- 2014

צבי גלי – סגרפיטו

טרמינל אל על שדה תעופה קנדי ניו יורק 1960

The El Al (Israel) Departure Station contained a mural from artist Zvi Gali. Credit: Getty Images/Dmitri Kessel

צבי גלי ב-מוצא

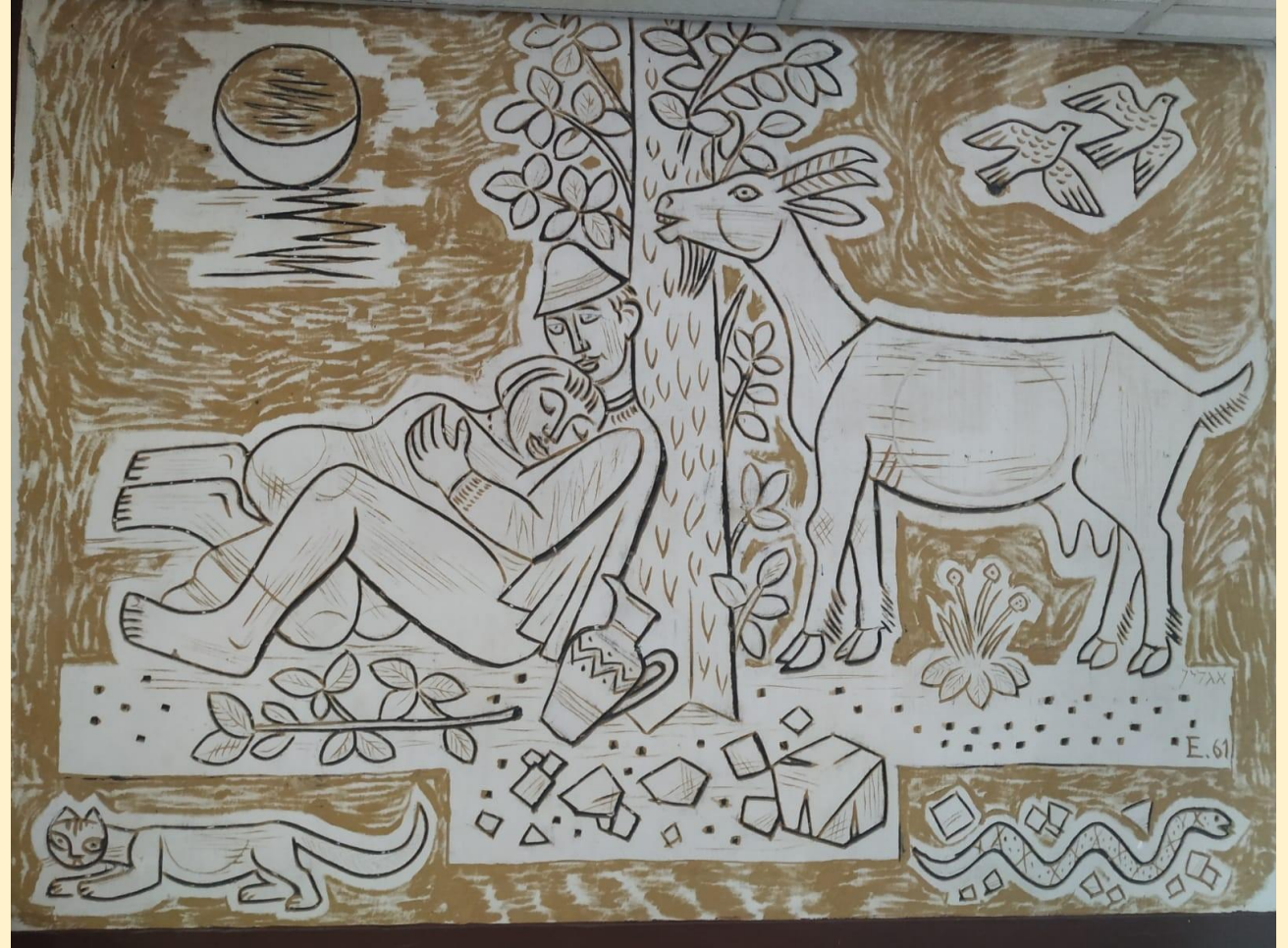

וולטר אגלין – סגרפיטו

מועדון לחבר קיבוץ בית השיטה

צילום מאוסף עזריה אלון

אריה ורבלובסקי

פעוטון קיבוץ חולתה 1959

אריה ורבלובסקי

תבליט על קיר פינת האכילה בפעוטון, חולתה, 1959, צלם פטר מירוס, פרויקט שימור
לדורות בבית יגאל אלון. באדיבות אוסף בוקי בועז לצילום ישראלי מבשרת ציון

תם ולא נשלם

שי פרקש   מיקה טל

תכלת

תיעוד ושימור ציורי קיר וצבע אדריכלי

Conservation of Wall Paintings and Architectural Paint

משרד 08-9165234 | שי פרקש 050-5209546 | אלי שאלתיאל 054-6374137